

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

54. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Meltio, in causa
Vlixbonen. nullitatis professionis. Lunae 10. Decembris 1646.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

Amata, & in ipsa Lusitania probat Barbol. in remis. ad leg. Lusitan. tit. 19. part. 3. ubi Gregor. & facti textus in L. unius. C. de Decurion. lib. 10. & ibi D. Bores. Nec apparet qua auctoritate extraxerit.

Nec refert quod aliqua ex dictis Monialibus, quæ fuerunt Testes, sint amicitia iunctæ cum eadem Franciscæ. Quia hoc non probatur, & probatum non obesset ex traditis à Farinac. de test. 3. §. 5. n. 233. usque ad fin. & sequ. cum aliis per Mascard. de probat. concl. 85. per totum lib. 1. ubi quod est probanda circumstantia amicitia, & quod non quælibet amicitia repellit à testimonio.

38. Præterquam quod etiam si aliquæ paterentur hanc exceptionem satis supplerent numero, Rota coram Burat. dec. 79. n. 10. & dec. 249. num. 1. part. 2. Criminal. conf. Farinac. Præsertim ad probandum coactionem, & metum ad que sufficerent Testes etiam singulares, Rota coram Gregor. XV. dec. 326. num. 48. vers. prout etiam & dec. 351. n. 7. vers. sed admittantur, &c. Quinimò illæ Moniales præferantur aliis Testibus pro Gomez examinatis, quia illæ deponunt de actu perceptibili sensu, isti verò de non perceptibili, qui includitur corde, Innoc. in cap. 1. sub n. 10. vers. lmo & c. de his que vi & metu causantur. Rebuff. conf. 78. colum. 10. vers. ultimo Greg. XV. in sape alleg. dec. 426. num. 46. vers. sed quidquid sit cum aliis ibidem allegari.

39. Testes insuper per Gomez deducti non sunt sine suspitione attentis supradictis, Alex. conf. 99. n. 12. lib. 3. cum contrarium remaneat probatum non solum ex testibus, sed ex tot iudiciis, præsumptionibus, & coniecturis, Hond. conf. 29. n. 21. lib. 1. Franc. à Pont. conf. 44. n. 17. Seraph. dec. 77. l. 2. Quæ omnia simul iuncta concludentem faciunt probationem. Fran. de Raven. conf. 54. n. 10. inter matrimonialia, & faciunt textus l. 1. §. idem Diuus ff. de testibus. cum causam 13. de probat. cap. accedens, il secundo, de lite non contest. cap. cum dilectus 3. de success. ab intest. Bald. in l. Spadonem, §. qui plura ff. de excusatur. Dec. conf. 577. n. 2. Molin. de primogen. lib. 2. c. 7. n. 35. Iuncta præcipue etiam publica voce, & fama, Menoch. lib. 3. p. 1. §. 125. num. 22. Cæpoll. conf. civil. 2. n. 3. Rota coram Seraphino dicta dec. 859. n. 7. & dec. 779. n. 8. part. 3. recent.

40. Denique non obstat quod in dubio faciendæ est interpretatio ita ut professio iustineatur. Quia conclusio procedit quando dubitatur de validitate ex alio capite, quam ex defectu consensus, quo stante defectu semper faciendæ est interpretatio, pro libertate persone. Rebuff. d. conf. 68. col. vit. vers. nec me conurbat & c. Deus enim voluntarios sibi legit Milites c. non est 10. caus. 15. q. 1. coacta vero servitia contemnit cap. iam vero fin. caus. 23. q. 6. cum similibus.

Et ita causa pluries proposita, & vtraque parte audita ab omnibus Dominis de ordine Sanctissimi diligenter discussa, fuit decisum, & c.

DECISIO LIV.

Sacra Rota Romana coram R. P. D. Meltio.

In causa Vlixbonen. nullitatis Professionis.

Luna 10. Decembris 1646.

§. 1. IN hac causa ab anno 1628. introducta, & per tot annorum curricula nondum finita, multæ emanarunt decisiones. Nā cum Franciscæ factis suis probationibus super nullitate professionis metu extortæ esse ferè in limine propositionis, Anton. & Ioannes fratres obtinuerunt remissorium ad probandum liberè, & spontè professionem emissam. Et quia pendente testium examinatione prætedebatur Franciscam renunciasse liti, & professionem ratificasse: disputatum fuit 30. Ianuarij 1640. An obstaret renunciatio; & fuit resolutum, non obstare, nec renunciacionem, nec vrasensam ratificacionem. Repro-

Tom. V. I. I.

posita causa 17. Maij 1641. fuit recessum à decisio, & dictum quod Professio fuit quidem nulla ratione metus, & n. 7. & n. 11. ibi, si unquam se habuisse pro Moniali, nec ab aliis Monialibus pro tali reputatā. Quod adducitur ad probandum Franciscam habuisse scientiam nullitatis sue professionis Et clarius n. 14. ibi Licet invalidè professio ob metum Et ibi, de vera Moniali, non autè de Moniali saltem habitum. Et ibi, Sed tantum præcedentem nullam ratificare, obviare tamen ratificacionem. Et licet ibi n. 7. dicatur in probatione, metus Dominos non fuisse concordēs, satis patet, quod id sensit maior pars, aliā diceretur in decisione, & nõ esset necesse tantum laborem in validitate ratificacionis, quæ negato metu non erat, necessaria. Ab hac autè decisione fuit recessum in alia 16. Junij 1642. & confirmata prima, & ab omnibus admittum fuit incussum fuisse meum Franciscæ ibi in §. 1. Advertentes in primis esse indubitatum, quod Professio, Franciscæ ab initio emissæ fuerit propter metum. Et in §. Nec dicta in fine ibi, Adeo quod inter eos nullum fuit hodie discrimen circa probationem nullitatis professionis, usque ad diem renunciacionis liti factio per eandem Franciscæ.

2. Sed quartò causa in Rotam deducta 11. Maij 1643. fuit firmatum ratificacionem fuisse validam, ex eo solo, quod Moniales quando præstiterunt capitulariter consensum ad professionem Franciscæ, non habebant notitiam de metu, & in §. penultimo dicitur, quod nonnulla Moniales deponunt de certa scientia, dicendo se vidisse, & audivisse Franciscam protestatam coram Sanctiss. Crucifixo, quod ipse bene sciebat eam non propria voluntate, sed per metum Patris esse professuram. Et §. fin. ibi, Ex testibus deponentibus, quod appropinquante tempore professionis, Franciscæ publicasset animum suum non profuturam.

3. Vilo per Agentes Franciscæ motivo Rotæ, petierunt Remissorium ad probandum specificam scientiam Monialium, quæ fuit concessa, & approbata releuantia materie articulata. Et in tota illa decisione pro comperto habetur, & supponitur metus; immo, & scientia metus in Monialibus, licet non capitulariter, & specificè.

4. Productis tandè Franciscæ probationibus, & suffectus ego in locū Reu. D. mei Carilli Præsidis Vallisoleiani, corā quo emanarunt prædictæ decisiones. Dedi dubium An sit recedendum ab ultimo loco decisio. Et Domini affirmatiue responderunt die 29. Ianuarij anni præteriti: quia metus erat concludentissimè probatus, nec vlla fuerat ratificatio tacita, vel expressa, vt latè ex ibi deductis.

5. Quapropter cum data ex Dominorum benignitate noua audientia Dominis de Gomez, ipsi post alios quæstos colores causam protelandi, petissent nouam remissorium ad probandum, Franciscam nullo metu coactā, spontè nomen Religionis dedisse, fuit negata ob suspitionem calumniæ, & aliis iuridicis rationibus in decisione super hoc dubio facta deductis. Et cum instarent super hoc iterum audiri, & dicerent non potuisse scribere super negotio principali pendente Remissorie petitione; causa fuit ad Kalendas dilata; ipsis vero nihilominus pro reuisione decisiois super Remissoria acriter insistentibus, Rota negavit, & in iustitiam causam super principali proponi. Et hodie Domini steterunt in decisio.

6. Nam metu, professionem à Franciscæ emissam, pro indubitato tot decisionibus iam Rota firmavit, quod multis probatur testibus de visu, & proprio auditu vltra protestationes Franciscæ tam antea, quam post professionem concludentissimè probatas, & à Rota de decisionibus approbatas.

7. Quo metu dato, professionè nullius esse momenti, multoties in hac causa dixit Rota, & vnū sufficiat pro omnibus, qui adduci possunt Sacrosanctum Concil. Trident. sess. 25. de regul. cap. 19. & qui plures cupiat, adeat ibi Barbol. in margine & n. 4 & 14. Modern. Neap. in Lucern. regul. verbo profession. 29. Laurent. de Peyrin. de subdito q. 1. de obedi. i. c. 25. §. 4. vers. fin. Gabrer. de m. q. u. lib. 2. c. 10. n. 25. Bord. de profess. c. 2. q. 12. Lezan. in Sum. A a q. regul.

9. regul. tom. 2. verbo professio c. 6. qui multos congerunt.
 8. Nulla adest quidem ratificatio. Non tacita vt sensit
 etiam Rota omnibus prateritis decisionibus, & con-
 fiat apertissime, quia haec praesumitur quidem ex dilata-
 tionis habitus, & ex actibus professus tantum conueni-
 entius, cum taciturnitate quinquennali, post cuius
 temporis spatium facultatem reclamandi Saerolant,
 Concil. d. cap. 19. denegauit, sed nec ipsum Concilium,
 nec vllus vnquam firmavit Doctor, ex his induci vera,
 & realem ratificationem, aut professionem sed praesump-
 tionem tantum ratificationis, aut professionis vt con-
 stat eodem text. Concilij; Et ideo qui intra quin-
 quennium, vel longissimum etiam tempus animum ra-
 tificandi, aut proficendi non habeat quantumcumque
 habitum gestet vel actibus se ingerat professorem, non
 est reuera Religiosus, nec in foro conscientiae tenetur
 ad regulae obseruantiam secluso scandalo, vt multis ci-
 tatis Sanchez de matrim. lib. 7. disput. 37. a num. 9. vbi
 doctè, & clarissime rem aperit Barbol. d. cap. 10. n. 14.
 & 15. & de officio Episc. alleg. 104. in fin. Miranda
 in manual. Pralat. tom. 1. quest. 30. art. 1. paulo post med.
 vers. secundo dico, & art. 3. in fin. Bordon. vbi supra dist.
 cap. 7. quest. 11. & duabus seqq. Cabrer. vbi supra n. 33.
 & 34. quia sine consensu professio dari non potest, nec
 obligatio, quibus addi potest l. 1. §. conuentionis vers. adeo
 ff. de pact. & in l. in omnibus §. ff. de act. & oblig. cum
 similib. Et quod tempus non est modus, nec inducenda,
 nec tollenda obligationis, obligatorum feri 44 §. pla-
 cet ff. eodem §. est ira Inst. de verb. oblig. & ideo inter
 modos indistende obligationis non recensetur a Iusti-
 niano in Insti. de oblig. fin. Nec a l. C. in l. 1. ff. eodem.
 Cuiac. in recit. ad l. 44. Pichard. d. §. est ira n. 5. congruit
 Aristot. lib. 4. Physic. cap. 10. docens omne quidem fieri in
 tempore, nihil autem propter tempus, quia tempus mensura
 est actuum humanorum non vero causa, & facit vti g. re-
 gula in cap. non confirmatur tractu temporis, quod de iure
 ab initio non subsistit 18. de reg. iur. in 6. & inde dixit
 Sanch. lib. 5. p. accept. Decaleg. cap. 3. n. 14. quod a ge-
 statione habitus, & actibus solis professus conuenienti-
 bus non inducitur professio, nisi sciat per hoc, tacitam
 professionem facere, & simul habeat animum profiten-
 di, & tener etiam Caietanus in 2. 2. 1. 89. art. 5. Nauar.
 conf. 26. n. 18. & conf. 28. n. 7. de Regul. & in manual. cap.
 12. n. 71. de ratificatione Gratian. discept. forens. cap. 440.
 n. 2. & ad hoc vti quis dicatur votum confirmasse nec-
 cessaria est expressa confirmatio per voluntatem, quia
 quis deliberet non amplius velle irrationem, sed abso-
 lute obligari, Suarez de Relig. tom. 2. tr. de voto lib. 6. n. 3.
 9. Cum ergo praesumptio haec sit, locum habere non
 potest in praesenti, quia constat Franciscam ante, & post
 professionem protestasse, reclamasse; continuis etiam
 eiulatibus, & lacrymis, suum dissentium, retinentiam,
 auctorem testatam satis ostendisse, vt patet ex testibus,
 & probauit Rota d. dec. 16. Iunij 1642 §. nec dista &
 17. Maij 1641. n. 5. Et quod vsque ad diem renuntiatio-
 nis illa non fuerit Monialis; dicitur in dec. 20. Ianuar. ij
 1640 §. fin. Vnde intrat conclusio illa, quod expressus
 dissentius facit cessare tacitum consensum, & praeter alio-
 garios in d. §. nec dista. probat Adden. ad S. m. Greg. XV.
 deo 385. n. 6. post med. vers. excluditur autem Rota decis.
 706. n. 3. part. 2. rec. & dec. 60. n. 14. & seqq. post Viuian.
 de Iurep. n. 14. & in Messanen. nullitatis professionis 25.
 Maij 1642. coram R. P. D. meo Peutigerio Innoc. in c. 1. de
 his qui vi n. 1. in fin. Nauar. conf. 34. sub n. 3. vers. tunc quia
 non colligitur de reg. Decian. conf. 18. sub n. 5. vers. & in
 terminis nostris ac seqq. lib. 3. Rota dec. 573. part. 1. &
 dec. 179. §. 33. part. 4. rec. & alij citati in decis. anni
 1641. n. 5. ad fin. & vulgatissimè est iuris axioma, quod
 praesumptio cedit veritati ex l. c. in debito 25. ff. de prob.
 Surd. conf. 37. n. 17. Immo quod vna tollat aliam ex l.
 quidam rest. 30. ff. de vulg. lib. 1. ff. C. qui & aduersus quos.
 Praecipue si fortior sit l. Diuus 75. ff. de in iurep. rest. n. 70

solum 67. ff. de rit. nupt. Et eo magis vna cedit pluribus
 l. 3. §. 1. ff. de test. Et plures in praesenti sunt pro Fraciscam.
 10. Et propterea S. M. Vrbani VIII recte concessit re-
 stitucionem aduersus lapsum quinquennij, quam ex in-
 sta causa concedendam semper dicit Sanchez ad parer.
 dispensans d. lib. 7. cap. 37. n. 13. Et in reclamante profes-
 sionem, & ratificationem cessare tenet Innoc. in cap.
 sicut 15. de regul. n. 3. & 4. Cabrer. vbi supra n. 5. vers. &
 quando in final. verb. Et ex eo quod ante quinquennium
 coram nonnullis consanguineis, & aliis reclamante
 concessam restitucionem in Saer. Congr. Conc. 27. Apr.
 1630. se informante dicit Barbola d. c. 19. n. 19.
 11. Quae fortius procedunt in muliere ignorante, ex
 quinquennij taciturnitate induci hanc praesumptionem,
 ex qua ignorantia in habitus dilacione hanc praesump-
 tionem cessare Gratian. discept. forens. c. 640. n. 1. & in
 terminis loquens de viro, & maiori 25. annis Sanchez
 d. disp. 37. n. 22. quia in muliere praesumitur ignorantia
 h. cum de in debito 25. §. fin. autem ff. de prob. l. 2. §. fin. de
 iure fisci l. regula ff. de iur. & fact. ignor. & in muliere quae
 in ignorantia iuris comparatur mulieri d. iuris d. di-
 xit Marches. de commiss. tom. 1. de Signatura Graue
 part. 1. c. 2. n. 464. fol. mibi 95. Cui post multos annos
 Religiosis, & actus professorum concessa fuit restitucio.
 12. Quae afferbantur ab illis de Gomez in praeterea
 propositione ex habitus delatione, & actibus professu-
 rum cessant in facto, & in iure. In facto quia licet habi-
 tu regulari se induerit; eodem tamen tempore, & ve-
 stibus facularibus plerumque indutum processisse, &
 continè reclamacionibus animum explicitè probatur,
 & agnouit Rota coram R. D. meo Carillo. In iure, quia
 post Concil. Trident. d. c. 19. haec non habentur in con-
 sideratione, facta expressa possessione, sed quinquennij
 taciturnitas, vt late explicat Sanch. vbi supra. n. 10. &
 23. vbi responder. c. vidua. de regul. & similib. Maranta d.
 quest. 30. art. 3. Bordon. d. profess. cap. 1. quest. 45. Et ob-
 tenta restitucionem aduersus quinquennium, omnia habentur,
 ac si transactum non esset Rota in Neap. profes-
 sionis 18. Iunij 1518. coram Orano, & tenet Alderici ad
 remissiones Bellarm. d. c. 19.
 13. Et tandem haec tacita ratificatio Franciscæ in Ro-
 ta semper fuit reiecta, vt appareat ex ad. decis. in reuer-
 ram Reuerend. D. meo Carillo. & coram me.
 14. Non etiam adest ratificatio expressa. Nam per illa
 verba; quod quamuis Monialis non erat hodie Moni-
 alis esse volebat, nulla relatio, immo expressa negatio ad
 actum praeterita professionis apparet. Et omnino, An actus
 nullus possit ex ratificatione reconualescere. Bartol.
 in l. quod obseruare ff. de off. Procons. opposi. Surd. dec.
 145. an. ad 13. & conf. 183. n. 34. & 35. & alij citati
 in dec. falsa sub die 16. Iunij 162. Cui vnquam veni-
 mentem quod possit dici ratificatus actus, qui negatue
 gestus; Tum quia illa nullum verbum de ratificatione
 loquuta fuit, & hęc debet probari ab allegatè Malcard.
 concl. 1255. n. 2. cum ibi citatis. & doceri verbis, aut
 factis ratificatum, quia nisi ex illis necessario inferatur,
 non praesumitur, vt ex Bari. & aliis in praeterea decis.
 adductis n. 25. At hic verba nullo modo sonant in ra-
 tificationem. Nam ratificare est actum antea gestum
 ratum habere rexi in l. quoniam 12. ff. rem rat. ibi Rem-
 ratam haberi; hoc est comprobare agnosceret quod dictum
 est, & eius natura est retroractio l. 5. vbi Dec. & Dard. &
 l. bonorum 24. ff. eod. tit. l. fin. ff. de bon. noll. l. fin. C. ad S. C.
 Maced. l. donationis 25. C. de denar. Et Franciscæ verba
 nullatenus ad tempus, & actum praeteritum, sed nec ad
 praesens referri possunt; quia nihil de praesenti dispo-
 nunt, vel affirmant praeter meram voluntatem in rem-
 pus futurum collatam late probatum in praeterea dec. ni-
 pus futurum collatam late probatum in decis. fact. 1642. quod ex illis
 verbis inferri praecedentis professionis ratificatio, &
 consensus de praesenti, nempe prout & nunc ex decis.
 216. num. 10. pag. 2. diuers. quia ibi aperte dicit constan-
 tum

rium, scilicet quod quando adest promissio, quod vult effici Monialis, & solemniter emittit postea professionem licet solum voueat obedientiam intelligitur, & cetera vota fecisse, ergo non sufficit promissio; quod volebat effici Monialis.

15. Non obstat Sanch. lib. 1. de matrim. disp. 17. n. 27. qui loquitur de verbis mutuo prolatis inter psonos in actu celebrandi matrimonij de presenti, sed hic nullus adest tractatus, nec verba inter obligandos, (videlicet Monasterium & profitentem) inter quos celebratur contractus vltro citroque obligatorius, ut prater relatos in prædicta decis. dicit Peyrin. tom. 2. de Pralat. q. 3. c. 1. §. 6. n. 160. Sanch. in præcept. Decal. lib. 5. c. 4. n. 62. & lib. 6. c. 9. n. 7. Bordon. vbi supra c. 1. q. 19. cum aliis. Nec actus ille ordinatus ad faciendam professionem, seu ratificationem, ut in præterita decis. n. 24. Et esto fuisset tractatum de ratificatione, verba illam excludunt, & nec ipsi de Gomez habuerunt eam pro tali (vnde prosequuti fuerunt suas diligentias, immo noluerunt acceptare & tanquam non ratificationem receperunt.) Nec Francisca, que processit in suo habitu seculari, quem antea gerbat, nec Monasterium quod nec in posterum habuit eam pro Moniali, & permittit eid. habitum secularem, que obseruantia sufficeret ad explicanda verba quando fuissent dubia, latè Rota in Tiburt. s. d. c. 2. Maij anni præteriti coram me. Maxime quando incipit statim post eorum prolationem. Larrea dec. Granat. 5. num. 22. Et actus qui sequitur ostendit qualitatem actus præcedentis, Paunonum Insit. de ver. diuis. l. sed & Iulianus 8. alias Liem §. proinde ff. ad S. C. Maced. quem dicit pulchrum C. salc. dec. 90. n. 29. l. si qui 3. C. ad l. lul. de adult. quam dicit notabilem Dec. conf. 421. n. 3. lib. 2.

16. Nec quicquam facit quod in decis. facta 1643. dictum fuit negationem professionis, & monialitatis, & verba Franciscæ quamvis Monialis non fuerit, & intelligitur de vera professione & monialitate, non de illa apparet ex professione, licet nulliter emissa, & habitus gestatione, & ad eam aptari ratificationem. Primo quia verba non sonant ratificationem, ut dictum est, & quando fuissent dubia in proprio, & vero significati debent intelligi. Non aliter 69. ff. de leg. 3. Præcipue quado non agitur de obligatio. l. qui quid adstringit de 99. ff. de verb. oblig.

17. Sed & ipsi scribentes pro Gomez dicunt intelligendam ratificationem, prout ex nunc, non prout ex tunc quod retorquetur, in prædicta dec. n. 40. Et esse ut ex nunc repugnat cum natura ratificationis, que necessario est distincta ab actu ratificato. Immo & ipsi testes pro Gomez dicunt Franciscam non præteritam ratificasse, sed voluisse in posterum professionem facere, ut in suo Sum. n. 4. lin. 1. formalibus verbis. Secundus testis super sexto. Necessarium erat d. Professionem emittere de nouo, eo quod ipsa Monialis non erat, sed quod ratum esset in posterum, & in hac variatione dixit in dissensionia quod quamvis Monialis non erat usque ad diem illam, ea in posterum volebat esse intelligens, quod de illa die in posterum volebat esse Monialis non vero ratificauit nullam professionem, quam à principio emiserat. Idem dixit sextus testis ibi. Quod si usque tunc Monialis non fuerat, futura esset, & nunquam ratificauit professionem. Ex eodem Sum. n. 18. Quartus testis ibi. Quod Francisca noluit dicere, nec fieri fuisse Monialem, sed quod futura esset in posterum (que testium verba probant, quod nec de presenti fecit professionem, sed quod volebat de futuro facere) idem alij ibi.

18. Vnde dato & non concessio quod illa verba operarentur consensu de presenti, iã esset diuersus consensus & ad diuersum actum ordinatus. Et ideo necessarius etiam consensus Conuentus. Nam quando esset vera doctrina tenens quod Papa suppleat consensum in ratificationibus quod forte minus probabile est vbi infirmatum fuit in præterita dec.) Hoc necessario intelligit.

Tom. VIII.

dum, prout ipsi loquuntur DD. nempe quando ratificatur actus præteritus inualidus, ac si valide gestus esset, ut in illo qui venditionem metu factam ratificat, etsi illa professionis actum ratum non habuit vti que euanescebat consensus Conuentus datus pro illo actu, qui & solum dicitur perseverare quatenus actus ille ratificatur. Nam quando secundus consensus non refertur ad primarium etiam validum diuersus dicitur actus, arg. text. in l. 2. in fin. ff. de nouat. Et si actu nulliter gesto omnia superueniant ex quibus constituatur actus ille de quo agitur non habito respectu ad id quod præcessit nulliter, incipit ex nunc actus nouus, & diuersus l. 1. §. 1. ibi quasi nunc datum ff. de leg. 3. Leo qui 67. §. 1. ff. de vir. nupt. Barbosa d. c. de reg. iur. n. 2. & 3.

19. Et quod illa verba nec de presenti inducant professionem satis patet ex dictis & latius probatum in dec. præterita n. 23. & quando essent dubia simpliciter prolata non sunt amate interpretanda arg. text. in l. quod venditor 18. ff. de ad. edit. Nec trahen. ad promissionem quod simpliciter prolatum est d. l. 18. in fin. iuncta l. sciendum 19. §. dictum ff. eod. Quia vbi de obligando queritur propensiores esse debere nos, si habeamus occasionem ad negandum, vni deliberando ex diuerso, ut facilius sis ad liberationem, ut per hæc verba dixit Paulus in l. Manus 47. ff. de act. & oblig. & faciunt alia iura ibi à gloss. & Gottof. ed. congesta.

20. Quæ multo magis procedunt in muliere vim ignorante verborum, ut ratiocinantur citati à Modern. Lucen. conf. 80. n. 16. vbi n. 8. quod clausula codicillaris in testamento mulieris simplicis nil operatur si Notarius ei non explicat vim huius clausule, quia voluntas non cadit in ignorante l. sed hoc ita 20. ff. de aqu. plu. arcend. cum similibus ex quo dicitur Azor. in l. fin. col. 2. C. ad Vell. & ibi gl. §. pen. verbo non usuram Cynus n. 4. Couarr. lib. var. c. 3. per tot. Greg. Lopez l. 3. tit. 2. part. 5. verbo Sabdores, late Gutierrez de iuram. c. n. 1. & 7. quod mulier renuncians Velleiano nihil agit, nisi certiorata sit de beneficio sibi competente.

21. Ex quibus satis apparet Franciscam nec ratificasse nec professam fuisse quicquid sit a metu, ut in præterita decisione vel dolo, & fraude, promissionibus, & suasionibus fuerit indacta, licet hoc satis videatur probatum ex testibus, & coniecturis, que sufficiunt ad probandum metum. Rota apud S. m. Greg. XV. dec. 326. num. 7. Seraph. dec. 771. n. 2. Hond. conf. 29. n. 2. l. 1. Pont. conf. 44. n. 17. Mascard. d. concl. 105. num. 3. & alij Cabrer. de metu lib. 1. cap. 9. num. 4. Præsertim quando omnes tendunt ad eundem finem, quia tunc licet singulæ non sufficerent simul iunctas efficere plenam probationem dixit Rinn. conf. 25. n. 12. lib. 1. Cepha. conf. 718. n. 58 & 59. vol. 4. Barbosa l. 2. ff. solut. matrim. numer. 29. Greg. Lopez in l. 1. tit. 4. part. 3. verbo Pergrandes, Rota contra Salic. dec. 260. n. 2. 4. & 5. apud Farinac. tom. 2. crim. & est Bald. doctrina in cap. cum terra, de elect. n. 11. quem refert & sequitur Marobes. de commiss. d. tom. 1. part. 1. de Signatura gratia cap. 2. num. 452. fol. mibi 92 ibi per ipsa ferè verba Baldi Ploratus & ululatus signum metus, & qui audierunt probant metum per modum signi. Nam tunc metus probatur quamvis testes metum probare nesciant per viam cause, & n. 453. ibi Ploratus & ululatus vbi passio cor penetrans, qui loquuntur in termino professionis Cabrer. d. lib. 2. de metu c. 10. n. 35. in fin. Et Franciscæ ciulatus & lacrymis, & largè profusus ante & post litis renunciationem, & præteritam ratificationem, satis metum, & animum demonstrauit, Nam lacrymæ interdum pondera vocis habent, ut quidam dixit Sulmonen. Poëta, Et de promissionibus & suasionibus pro parte Veredarij fratris Franciscæ factis expressè probant ipsius Veredarij testes producti in Sum. num. 15. vbi secundus testis ibi Facienad ei magnas promissiones. Tertius ibi fecit multas promissiones & ad 40. ibi. Et facta fuerunt notabiles diligentie ad in-

stantiam d. Veredarij. Sextus testis ibi. Et quod si ita fa-
ceres ei datus esset auri pondus, & quod aliter non vi-
surus esset firmam huius lris. Septimus testis de suasioni-
bus, & promissionibus, & multi alij testes eodem Sum.
n. 18. & 19. vbi Nonus testis ibi, & illi facta fuerunt
magna instantia. Idem dicunt alij n. 20. Et quod Vereda-
rius noluit adimplere promissa, quia ratificatio non fuit
facta ad suum modum, & omnes deponunt suasionem,
promissionem, & instantiam, & diligentiam factas fuisse
per P. Emanuel Valconcesos F. Iacobum Peregrinum
Capucinum, P. Didacum de Emera Iesuitam, licet hi
tres P. P. animose hoc negant in certis fideibus,
quae eorum nomine circumferuntur, & dantur in Sum.
num. 16.

22. Et quicquid sit etiam de metu reuerentiali cum
minis acerrimis incusso quem non solum sufficientem
esse respectu Patris, & Fratris in cuius potestate, do-
mo aut cura existit, quae metum patitur, sed etiam re-
spectu eius a quo quis in non paucis dependet, quan-
do ob eam indignationem prudenter timer graue ali-
quod malum vel grauem cumulum malorum paruo-
rum tenuit Hurtad. de mar. dispur. 7. diff. 1. n. 2. & fa-
ciunt verba lxxi. in l. vnic. C. de repud. ibi. Si parenti-
bus, aut tutor, aut curat, aut ipsi que matrimonium con-
tractura sunt potest esse terribilis. Quicquid sit de omni-
bus supradictis sufficientem saltem ad declarationem
verborum, dato citra veri praedictum quod fuissent
dubia ex traditis a Rot. in Tiburt. fidei com. 14. Januarij
huius anni coram me §. praecipue.

23. Maxime cum non sit prolata dispositiue & de
per se, sed causatiue & enunciatuue quae certum est non
inducere dispositionem, Bart. in l. pater filium §. fun-
dum ff. de leg. 3. Ripa in l. filius fam. 114. §. Diui, il
secundo num. 110. ff. de leg. 2. Praeterea cum propter
aliud & ad effectum alterius dispositionis multum di-
uersa fuerint pronuntiata, vt explicando Aret. conf.
60. num. 2. dixit Genua de verb. enunciat. lib. 3. c. 7. n. 10.
iuncto num. 8. Et quod ex illis verbis nulla fuerit indu-
cta ratificatio, nec professio satis probatum in praete-
rita dec. n. 23.

24. Quibus addebatur in dicta praeterita decisione
ex num. 40. & cum seqq. quod dato etiam verba illa in-
ducerent professionem vel ratificationem erat necessa-
rius nouus consensus Conuentus ex late ibi adductis,
esto vera esset opinio dicentium Papam, seu Ecclesiam
Monasterij supplere consensum. Nam intelligitur si
non reuocauerit medio tempore. Bordon. vbi supra
c. 6. num. 11. vers. ex quibus, & vers. dixi, & in pra-
senti reuocatus expressè fuit in illa reuocatione man-
dati, quod datum fuerat ad profequendam litem, &
sufficeret Franciscam reclamasse ante ratificationem, &
multo magis impetrasset restitutionem contra lapsum
quinquennij argumento minoris, vt bene probatur in
l. 2. Cod. si aduersus transfact. & in l. sed & Iulianus 13.
§. sed & si quis 28 ff. de act. empr. vbi Ant. Fabr. & Bart.
in §. procedenti ne ludibrio leges ei fiant, vt loquitur
Iustinianus in l. fin. §. vbi autem puerilis C. de bonis qua
lib. Tum quia vna via electa non potest quis ad aliam
redire, sine nouo alterius contrahentis consensu l. si
fundus 4 §. elegantior l. post diem 7. ff. de lege commissi.
Tum etiam quia intelligenda est (addebat vnus ex
Dominis) rebus sic stantibus, & non mutatis a die
emissae nulliter professionis ad diem ratificationis. Nam
ad hoc vt valeat ratificatio necessarium est, vt nihil
aliud impediatur coniunctionem extremorum videlicet
actus ratificati, & ipsius ratificationis Barbosa in c. ra-
tificationem 10. de regul. iuris in sexto, & quod omnia
sunt in eo statu quo fuerunt tempore quo negotium
gestum est. Bart. in l. si uxor. §. si finis uxorem numer. 3.
ff. de adult. Dec. in l. semper qui numer. 13. ff. de reg. iur.
Mencac. de success. §. 18. num. 91. Surd. decis. 111. nu-
mer. 1. Alijs si medio tempore professus indignus red-

deretur Religione, vel ad eum terminum res deueni-
rent a quo incipere non potuit, vel non debuit, dum
est Religio obligare tali ratificationi consenti-
tur. Nam si praedictum fiat tertio, cui medio tempore
aliquid quaesitum est, nihil valet ratificatio Bart. in
l. aliena in princ. de pign. alt. argum. lxxi. in l. si partem
§. vltimo ff. quemadmodum seruit. amit. dicit conuincunt
Tiraquell. de const. part. 2. ampl. 7. num. 4. quod est
Principe. ff. ne quid in loco publico. leg. respiciat 7. Cod.
de prec. imp. off. cum vulgatis, & congeitis a glo. Fel-
sotrod. ibi. At certissimum est quod ex hac ratifica-
tione Franciscam praedictam inferret Conuentum, & in-
iuria, & grauissimum damnum fieret multis. Nam Fran-
ciscam eo medio tempore (quo iam non dubitauerat
quod non erat Monialis) vim magnam artis alieni
contraxit, quod erat publicum, & nullo alio modo pos-
se ab eo liberari, nisi adipiscendo patris legitimum, aut
fratris hereditatem, aut si ab alio caueret de solutio-
ne. Nec credendum est consensurum hoc Monasterium,
& multo minus quod Pontifex, seu Ecclesia in tali ca-
su vellet eius consensum supplere cum praeteritum Bul-
lis Pontificiis prohibuit inueniatur in are alieno
grauati ad Religionem admittantur, immò Sixtus
Quintus in Bulla qua incipit cum de omnibus, quae quod
me est 71. tom. 2. pag. 101. irritauit tales professiones, &
nullas esse voluit, & licet quantum ad nullitatem tunc
reformauerit Clemens VIII. in Bulla qua incipit, in
suprema Ecclesia, quae mihi est 83. tom. 2. pag. 113. per
alias Sixto impositas reliquit.

25. Nec dicatur quod loquantur de viris, nam e-
dem ratio est in mulieribus, & quando eas non com-
prehenderent Bulla, nititur tamen hoc ratione natu-
rali, & iure communi ne videlicet iniuria fiat alteri. Et
magna hic fieret creditoribus, & ideo ante Bullam e-
tam nullam esse talem professionem tementur multi
apud Sanchez in praecip. Decalog. c. 19. num. 6. & 8. Mi-
randia in Manual. tom. 1. part. 17. art. 8. Peyrin. tom. 1. de
subdito in d. c. 5. art. 3. vers. de iure autem, Lexona
quasi. reg. tom. 1. c. 25. n. 17. Bordon. de profess. §. 9. 19.
Qui omnes citati tenent, quod licet professio non sit
nulla, tamen non potest fieri sine peccato mortali a
profite, nec recipi a Monasterio praeter alias puestas
quibus subiciuntur recipientes.

26. Nec dicatur etiam quod Francisca bonis ceden-
do posset ingredi Religionem vt disputant relati: Pri-
mo, quia illa non fecit hanc cessionem. Secundo, quia
hoc non procedit in eo, qui habet spem probabilem
futurum esse, vt posset si non ingrederetur, satisfacere.
Et non solum spem istam, sed certitudinem habebat
Monasterium, & Francisca quod remansens in saeculo
posset ab are alieno liberari ex legitima patris, & ex
hereditate fratris, & bene in fortioribus terminis distin-
guit Sanchez d. n. 8. & alij quos sequitur Bordon. vbi
sup. vers. duodecimo non potest. immò, & in dubio ratio-
nibus hinc inde vrgentibus si probabilis esset, quod
posset satisfacere non posse ingredi tenet Sanchez vbi
sup. n. 9. Vnde cum tam magna euenerit medio tempore
rerum mutatio, nec Francisca potuit ratificare, nec Mo-
nasterium recipere ratificationem, cum nec professio-
nem posset ab initio recipere stante are alieno. Nam in
ratificatione requiritur, quod actus ille potuerit con-
ferri, & bene notat Bord. d. c. 6. §. 30. vers. primo quod ra-
tificatio actus inualidi supponit eius nullitatem per-
mansisse in suo statu & de mutatione in simili tenet
Sanch. ad praec. Decal. lib. 5. c. 4. n. 34. & ante eum, Io.
Andr. ad Specul. tit. de stat. Monach. §. qualiter.

Et ita decium fuit Francisca tantum informate. Al-
tera parte pluries concipiet libellum q. 37. num. 43. verb.
exiuit.

Citata, & per multos menses expectata.

DECISIO